Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1944 kl. 1 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 5 maj 1944 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 263, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond;

2) förordning med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg m. m.; samt

3) förordning om ändring i förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond.

De ovannämnda vid propositionen fogade författningsförslagen äro av följande lydelse:

1) Förslag
till
Förordning

om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond.

Härigenom förordnas, att 6 § förordningen den 17 juni 1938 angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

6 §.

Hava fondmedel, som avsatts till konjunkturinvesteringsfond, ej tagits i anspråk i enlighet med fondens ändamål senast under det beskattningsår, *för vilket taxering sker under sjätte taxeringsåret efter det då avdrag för avsättningen medgivits,* skall den skattskyldige efterbeskattas för vad som avsatts utan att därefter i enlighet med denna förordning hava tagits i anspråk för det avsedda ändamålet. Vid tillämpning av denna föreskrift iakttages, att tidigare avsatta medel anses hava tagits i anspråk före senare avsatta medel.

Vid efterbeskattning varom här är fråga skola såväl statliga som på grund av taxering till kommunal inkomstskatt utgående utskylder av vederbörande beskattningsnämnd påföras den skattskyldige med belopp, som vid debitering för det beskatt-

Föreslagen lydelse:

6 §.

Hava fondmedel, som avsatts till konjunkturinvesteringsfond, ej tagits i anspråk i enlighet med fondens ändamål senast under det beskattningsår, *för vilket taxering verkställes år 1947,* skall den skattskyldige efterbeskattas för vad som avsatts utan att därefter i enlighet med denna förordning hava tagits i anspråk för det avsedda ändamålet. Vid tillämpning av denna föreskrift iakttages, att tidigare avsatta medel anses hava tagits i anspråk före senare avsatta medel.

Vid efterbeskattning varom här är fråga skola såväl statliga som på grund av taxering till kommunal inkomstskatt utgående utskylder av vederbörande beskattningsnämnd påföras den skattskyldige med belopp, som vid debitering för det beskatt-

ningsår, då avsättningen ägt rum, skulle tillkommit för den inkomst efterbeskattningen avser, jämte ränta *för sex år* efter tre procent eller, där jämlikt 3 § de avsatta medlen ej fått av företaget tagas i anspråk under något år efter avsättningen, två procent.

Har skattskyldig — — — efterbeskattningen sker.

För efterbeskattningen — — — efterbeskattning föreligger.

ningsår, då avsättningen ägt rum, skulle tillkommit för den inkomst efterbeskattningen avser, jämte ränta efter tre procent *om året* eller, där jämlikt 3 § de avsatta medlen ej fått av företaget tagas i anspråk under något år efter avsättningen, *efter* två procent *om året för så många hela år som antalet av de taxeringsår, som förflutit efter det då avdraget medgivits, till och med taxeringsåret 1947.*

Har skattskyldig — — — efterbeskattningen sker.

För efterbeskattningen — — — efterbeskattning föreligger.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

2) Förslag
till
Förordning
med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg m. m.

Härigenom förordnas

dels att den i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen samt förordningen den 30 maj 1941, nr 360, stadgade rätten att på flera beskattningsår fördela ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg må, såvitt angår fartyg som förlorats under beskattningsår, för vilket taxering ägt rum något av åren 1940, 1941 och 1942, avse en fördelning på beskattningsåren från och med det, då ersättningen inflöt, till och med det, för vilket taxering skall äga rum år 1947, eller ersättningens upptagande såsom intäkt under ett eller flera år inom nyssnämnda period,

dels ock att vad sålunda stadgats beträffande ersättning på grund av försäkring skall vid taxering enligt såväl kommunalskattelagen som förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt äga motsvarande tillämpning å köpeskilling för fartyg, som avyttrats under något av de beskattningsår, för vilka taxering ägt rum åren 1941 och 1942, dock ej där avyttringen skett till någon med vilken säljaren var i intressegemenskap och det kan antagas, att avyttringen ägt rum i syfte att ernå särskild förmån i beskattningsavseende antingen för säljaren eller för köparen.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

3) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond.

Härigenom förordnas, att 1—5 §§ förordningen den 12 juni 1942 om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond ävensom anvisningen till 2 § skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes *åren 1942, 1943 och 1944,* äger skattskyldig njuta avdrag för belopp som enligt vad i denna förordning sägs av årsvinsten avsättes till investeringsfond. Där sådant avdrag medgivits skattskyldig, skall denne dock vara underkastad de föreskrifter i avseende å fondens användning som nedan meddelas.

Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som i 2 § 1 mom. a) och b) sägs tillkommer allenast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, som jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier. Rätt till avdrag på grund av avsätt-

Föreslagen lydelse:

1 §.

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes *åren 1942—1947,* äger skattskyldig njuta avdrag för belopp som enligt vad i denna förordning sägs av årsvinsten avsättes till investeringsfond. Där sådant avdrag medgivits skattskyldig, skall denne dock vara underkastad de föreskrifter i avseende å fondens användning som nedan meddelas.

Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som i 2 § 1 mom. a) och b) sägs tillkommer allenast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, som jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier; *dock att, i fall som avses i 2 § 3 mom. första*

ning till fond som i 2 § 1 mom. c) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening.

stycket, rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som i 2 § 1 mom. b) sägs tillkommer jämväl annan skattskyldig än nyss är sagt. Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som i 2 § 1 mom. c) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening.

Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som i 2 § 1 mom. e) sägs tillkommer endast den som bedriver rederirörelse med ång- eller motorfartyg i utrikes fart. Avdrag må icke för ett och samma beskattningsår njutas både för avsättning till fond, som i 2 § 1 mom. b) sägs, och för avsättning till i samma moment under e) omförmäld fond, där ej den skattskyldige, förutom rederirörelse, driver jämväl annan rörelse.

2 §.

1 mom. Investeringsfonder som i denna förordning avses äro

a) investeringsfond för byggnader,

b) investeringsfond för inventarier och varulager,

c) investeringsfond för arbeten i gruva, *samt*

d) investeringsfond för ersättande av förkrigslager.

2 mom. Avsättning för vilken avdrag enligt 1 § medgives må för visst beskattningsår ej överstiga,

a) i fråga — — — beskattningsårets utgång,

b) i fråga — — — av aktiekapitalet, *samt*

c) i fråga — — — föregående beskattningsår.

2 §.

1 mom. Investeringsfonder som i denna förordning avses äro

a) investeringsfond för byggnader,

b) investeringsfond för inventarier och varulager,

c) investeringsfond för arbeten i gruva,

d) investeringsfond för ersättande av förkrigslager, *samt*

e) investeringsfond för fartyg.

2 mom. Avsättning för vilken avdrag enligt 1 § medgives må för visst beskattningsår ej överstiga,

a) i fråga — — — beskattningsårets utgång,

b) i fråga — — — av aktiekapitalet,

c) i fråga — — — föregående beskattningsår, *samt*

d) i fråga om investeringsfond för fartyg:

d e l s, för anskaffning av ersättningstonnage, ett belopp motsvarande 5

procent av den beräknade kostnaden för framtida anskaffning av ersättningstonnage för ång- eller motorfartyg, som förlorats efter den 1 september 1939 eller som på grund av ålder eller förslitning utrangerats efter nämnda dag eller som avses skola av sådan anledning utrangeras så snart ersättningstonnage kan anskaffas, d e l s o c k, för underhålls- och reparationsarbeten å andra den skattskyldige tillhöriga ång- eller motorfartyg än nyss sagts, ett belopp motsvarande 20 kronor för ton d. w. eller, såvitt angår fartyg som under beskattningsåret uteslutande gått i trafik mellan utrikes orter, 40 kronor för ton d. w.

Avdrag för avsättning, varom ovan under d) förmäles, må icke tillgodonjutas i fråga om fartyg, som uteslutande eller huvudsakligen nyttjats i inrikes fart. Avdrag för avsättning till underhålls- och reparationsarbeten må tillgodonjutas endast beträffande fartyg, som under beskattningsåret icke normalt underhållits; och må sistnämnda avdrag icke för visst beskattningsår för ett och samma fartyg överstiga 100 000 kronor eller, såvitt angår fartyg som under beskattningsåret uteslutande gått i trafik mellan utrikes orter, 200 000 kronor.

3 m o m. Har skattskyldig på grund av statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig, av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning under beskattningsåret åtnjutit ersättning för maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier, må utan hinder av vad i 2 mom. under b) stadgas avdrag för avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager ske med högst det belopp, varmed ersättningen ingår i den skattepliktiga inkomsten för ifrågavarande år.

Har lagerminskning *förorsakats av statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig, av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning,* må, såvitt angår det sålunda avgångna lagret, det belopp, som i de *under c) i detta mom.* angivna fallen beräknas till 20 procent av anskaffningskostnaden vid utgången av det beskattningsår som gick till ända närmast före den 1 september 1939, i stället beräknas till skillnaden mellan kostnaden för att anskaffa ett mot lagerminskningen svarande lager vid utgången av det beskattningsår taxeringen avser och sagda anskaffningskostnad; och skall beträffande lagerminskning som nu sagts den ovan stadgade begränsningen av avdraget till 80 procent av sistnämnda kostnad ej äga tillämpning.

(Se vidare anvisningen.)

Har lagerminskning, *som i 2 mom. under c) avses, förorsakats av anledning som i föregående stycke sägs* må, såvitt angår det sålunda avgångna lagret, det belopp, som i de *i 2 mom. under c)* angivna fallen beräknas till 20 procent av anskaffningskostnaden vid utgången av det beskattningsår som gick till ända närmast före den 1 september 1939, i stället beräknas till skillnaden mellan kostnaden för att anskaffa ett mot lagerminskningen svarande lager vid utgången av det beskattningsår taxeringen avser och sagda anskaffningskostnad; och skall beträffande lagerminskning som nu sagts den ovan stadgade begränsningen av avdraget till 80 procent av sistnämnda kostnad ej äga tillämpning.

Åtnjuter skattskyldig enligt vad därom är särskilt stadgat uppskov med beskattning av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg, må avdrag enligt 2 mom. d) för anskaffning av ersättningstonnage för det ifrågavarande fartyget ske endast i den mån det belopp, varmed avdrag enligt nämnda författningsrum eljest kunnat medgivas, överstiger det belopp för vilket uppskov sålunda åtnjutes.

(Se vidare anvisningen.)

3 §.

Investeringsfond för byggnader, för inventarier och varulager *samt* för arbeten i gruva må jämlikt denna förordning tagas i anspråk endast under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1943 och 1944, eller under sådant senare beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes.

3 §.

Investeringsfond för byggnader, för inventarier och varulager, för arbeten i gruva *samt för fartyg* må jämlikt denna förordning tagas i anspråk endast under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1943 och 1944, eller under sådant senare beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes. *Vad sålunda stadgas skall dock*

icke äga tillämpning i fråga om investeringsfond för inventarier och varulager, i den mån fråga är om avsättning som i 2 § 3 mom. första stycket avses, ej heller i fråga om investeringsfond för fartyg, i den mån fråga är om medel för underhålls- och reparationsarbeten å fartyg.

Beslut av Kungl. Maj:t *som nu sagts* må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet. Beslutet skall meddelas efter hörande av kommerskollegium och fullmäktige i riksbanken, och skall medgivande att taga investeringsfond i anspråk avse minst två beskattningsår i följd.

Beslut av Kungl. Maj:t *som i första stycket sägs* må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet *eller, då fråga är om investeringsfond för fartyg, viss skattskyldig.* Beslutet skall meddelas efter hörande av kommerskollegium och fullmäktige i riksbanken, och skall medgivande att taga investeringsfond i anspråk avse minst två beskattningsår i följd.

4 §.

Investeringsfond må — — — nedan sägs:

investeringsfond för byggnader: — — — samma beskattningsår;

investeringsfond för inventarier — — — under beskattningsåret;

investeringsfond för arbeten — — — liknande fyndighet; *samt*

investeringsfond för ersättande — — — under beskattningsåret.

4 §.

1 mom. Investeringsfond må — — — nedan sägs:

investeringsfond för byggnader: — — — samma beskattningsår;

investeringsfond för inventarier — — — under beskattningsåret;

investeringsfond för arbeten — — — liknande fyndighet;

investeringsfond för ersättande — — — under beskattningsåret; *samt*

investeringsfond för fartyg: för avskrivning å fartyg, som anskaffats under beskattningsåret, eller för underhålls- och reparationsarbeten å fartyg under samma år, dock att större belopp icke må tagas i anspråk för visst fartyg än som avsatts till det ifrågavarande ändamålet.

Hinder möter ej att taga i anspråk investeringsfond för inventarier och varulager för de ändamål som nyss angivits för investeringsfond för arbeten i gruva eller att taga i anspråk investeringsfond av senare slaget för

2 mom. Hinder möter ej att taga i anspråk investeringsfond för inventarier och varulager för de ändamål som nyss angivits för investeringsfond för arbeten i gruva eller att taga i anspråk investeringsfond av senare sla-

de ändamål som nyss angivits för fond av förra slaget. Investeringsfond för arbeten i gruva må dock av annan än den som tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier tagas i anspråk endast för sådana arbeten i gruva som ovan sägs.

get för de ändamål som nyss angivits för fond av förra slaget. Investeringsfond för arbeten i gruva må dock av annan än den som tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier tagas i anspråk endast för sådana arbeten i gruva som ovan sägs.

Har skattskyldig, som driver jämväl annan rörelse än rederirörelse, för visst beskattningsår medgivits avdrag både för avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager och för avsättning till investeringsfond för fartyg, må de till förstnämnda fond avsatta medlen icke tagas i anspråk för ändamål som förut angivits för fond av senare slaget.

Hava medel avsatts för underhålls- och reparationsarbeten å visst fartyg men fartyget gått förlorat eller avyttrats innan arbetena utförts, må medlen användas för avskrivning å fartyg som anskaffats under beskattningsåret såsom ersättning för det förlorade eller avyttrade fartyget.

5 §.

För beskattningsår, under vilket medel avsatta till investeringsfond enligt vederbörlig balansräkning tagits i anspråk jämlikt denna förordning, må vid taxeringen avdrag för i 4 § avsedd avskrivning å byggnader eller inventarier eller för där omförmäld nedskrivning å varulager eller för där angivna arbeten i gruva med belopp svarande mot fondens minskning ej ske, men skall, där medlen tagits i anspråk för avskrivning eller nedskrivning, den ifrågavarande tillgången anses i beskattningsavseende åsatt ett värde så bestämt som om för sagda år dylikt avdrag medgivits.

5 §.

För beskattningsår, under vilket medel avsatta till investeringsfond enligt vederbörlig balansräkning tagits i anspråk jämlikt denna förordning, må vid taxeringen avdrag för i 4 § avsedd avskrivning å byggnader eller *fartyg eller andra* inventarier eller för där omförmäld nedskrivning å varulager eller för där angivna arbeten i gruva *eller å fartyg* med belopp svarande mot fondens minskning ej ske, men skall, där medlen tagits i anspråk för avskrivning eller nedskrivning, den ifrågavarande tillgången anses i beskattningsavseende åsatt ett värde så bestämt som om för sagda år dylikt avdrag medgivits.

Anvisning till 2 §.

2. *Exempel* på tillämpning av 2 § 2 mom.:	2. *Exempel* på tillämpning av 2 § *2 och 3* mom.:

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Har skattskyldig under det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944, eller under tidigare beskattningsår slutit kontrakt om leverans av ersättningstonnage för visst fartyg, må avdrag icke njutas för belopp, som för nämnda anskaffning avsättes till investeringsfond för fartyg.

För det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944, må det avdrag, som jämlikt 2 § 2 mom. d) må utgöra 5 procent av den beräknade kostnaden för framtida anskaffning av ersättningstonnage, i stället beräknas till 20 procent av nämnda kostnad. Har den skattskyldige under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställts åren 1941—1943, njutit avdrag för avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager eller för avsättning till konjunkturinvesteringsfond av motsvarande slag, skall det belopp, varmed avdrag enligt föregående punkt må ske vid taxeringen år 1944, minskas med det belopp som sålunda avsatts till fond för inventarier och varulager; dock att, i den mån det till sistnämnda fond avsatta beloppet tagits i anspråk under sådana förhållanden att efterbeskattning därav skall äga rum, avsättningen i fråga icke skall föranleda sådan minskning som nyss sagts.

Har investeringsfond för fartyg ej avsatts i balansräkningen för det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944,

eller har i nämnda balansräkning avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager skett med lägre belopp än det, för vilket avdrag enligt 2 § 3 mom. första stycket medgives,

må såsom avsättning till investeringsfond av vederbörligt slag godkännas förklaring av den skattskyldige, att i räkenskaperna för det på ifrågavarande beskattningsår följande räkenskapsåret överföring till sådan fond skall göras av vinstmedel för beskattningsåret, vilka kunnat disponeras för det ändamål, vartill fonden jämlikt 4 § må tagas i anspråk. Förklaring som nu sagts jämte uppgift enligt 7 § må avgivas till taxeringsnämnd, innan denna fattat beslut rörande taxeringen, eller till prövningsnämnd i samband med besvär inom den i 119 § taxeringsförordningen angivna tiden.

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet upptagit följande under motionstiden vid riksdagens början väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen:

a) de likalydande motionerna nr 61 i första kammaren av herrar *Nordenson* och *Axel Ivar Anderson* samt nr 92 i andra kammaren av herr *Lundberg* i Hälsingborg m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande omarbetning och utvidgning av gällande lagstiftning om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond samt att för riksdagen snarast framlägges det förslag, vartill utredningen kan föranleda»;

b) de likalydande motionerna nr 62 i första kammaren av herrar *Nordenson* och *Axel Ivar Anderson* samt nr 93 i andra kammaren av herr *Lundberg* i Hälsingborg m. fl., vari hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta bestämmelser om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond för bostadsbyggnader i huvudsaklig överensstämmelse med vid motionerna fogat utkast till författningstext;

c) de likalydande motionerna nr 63 i första kammaren av herrar *Nordenson* och *Axel Ivar Anderson* samt nr 94 i andra kammaren av herr *Lundberg* i Hälsingborg, vari hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta ändrad lydelse av 2 § 2 mom. förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond i huvudsaklig överensstämmelse med vid motionerna fogat utkast till författningstext; samt

d) de likalydande motionerna nr 64 i första kammaren av herr *Carl Eric Ericsson* m. fl. och nr 115 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta

dels att förordningarna den 30 maj 1941, den 19 juni 1942 och den 17 juni 1943 med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg utsträckas att gälla till och med utgången av femte kalenderåret efter det nu pågående krigets slut,

dels att bestämmelser av enahanda natur som förut nämnts utfärdas att gälla beskattningen av ersättning på grund av försäkring för förlorat eller i fråga om köpeskilling för försålt fartyg för de fall, då förlusten eller avyttringen ägt rum under beskattningsår, för vilka taxering skall verkställas senare än år 1944,

dels ock sådana ändringar i förordningen den 12 juni 1942 om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond, att rederiföretag i enlighet med i motionerna angivna grunder och förslag förklaras berättigade årligen avsätta för nyanskaffning av fartyg, som förlorats under eller till följd av kriget, eller som på grund av förslitning eller ålder utrangerats eller avses skola utrangeras, ett belopp som motsvarar högst det årliga normala

avdraget för värdeminskning å blivande ersättningsfartyg ävensom för framtida reparationer av fartyg, som under kriget icke kunnat normalt underhållas, ett belopp motsvarande de beräknade reparationskostnaderna för fartyget, dock att under det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944 eller senare, avsättning för nyanskaffning av fartyg, som ovan nämnts, må ske med ett belopp motsvarande fem enligt i motionerna angivna grunder beräknade årsavsättningar,

varjämte hemställts, att vederbörande utskott ville utarbeta förslag till erforderliga författningsbestämmelser.

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Jämlikt 1 § *förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och fömögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond* äger svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1939—1941, njuta avdrag för belopp som enligt vad i förordningen sägs av årsvinsten avsättes till konjunkturinvesteringsfond. Rätt till avdrag som nyss sagts må dock äga rum allenast om den skattskyldige jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen tillgodonjuter fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier. I 2 § av förordningen stadgas vidare, att konjunkturinvesteringsfonder som i förordningen avses äro dels konjunkturinvesteringsfonder för byggnader dels ock konjunturinvesteringsfonder för inventarier och varulager. Avsättning, för vilken avdrag medgives, må för visst beskattningsår icke överstiga: a) i fråga om konjunkturinvesteringsfond för byggnader 10 procent av årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning för beskattningsåret eller, såvitt angår aktiebolag, 2 procent av aktiekapitalet vid beskattningsårets utgång; samt b) i fråga om konjunkturinvesteringsfond för inventarier och varulager 20 procent av årsvinsten eller, såvitt angår aktiebolag, 4 procent av aktiekapitalet. Jämlikt 3 § må konjunkturinvesteringsfond tagas i anspråk endast under sådant beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes under hänsyntagande till att dylika fonders användning må kunna bidraga till en utjämning av konjunkturförhållandena i riket. Beslut av Kungl. Maj:t som nu sagts må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet. Beslutet skall meddelas efter hörande av kommerskollegium och fullmäktige i riksbanken, och skall medgivande att taga konjunkturinvesteringsfond i anspråk avse minst två beskattningsår i följd. I 4 § stadgas, att konjunkturinvesteringsfond för byggnader må tagas i anspråk allenast för avskrivning å byggnader, som uppförts under beskattningsåret. Vidare stadgas, att konjunkturinvesteringsfond för inventarier och varulager må dispo-

neras endast för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier samt nedskrivning å råvaror, hel- och halvfabrikat intill ett belopp motsvarande kostnaden för tillverkning eller anskaffning av dylika tillgångar under beskattningsåret. I 5 § stadgas att för beskattningsår, under vilket fondmedel tagits i anspråk jämlikt förordningen, må vid taxeringen avdrag för i 4 § avsedd avskrivning å byggnader eller inventarier eller för där omförmäld nedskrivning å varulager med belopp svarande mot fondens minskning icke ske, men skall den ifrågavarande tillgången anses i beskattningsavseende åsatt ett värde så bestämt som om för sagda år dylikt avdrag medgivits. Slutligen stadgas i 6 §, att om fondmedel icke tagits i anspråk i enlighet med fondens ändamål senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under sjätte taxeringsåret efter det då avdrag för avsättningen medgivits, skall den skattskyldige efterbeskattas för vad som avsatts utan att därefter i enlighet med förordningen ha tagits i anspråk för det avsedda ändamålet.

Förordnanden jämlikt 3 § förenämnda förordning ha meddelats genom kungörelserna den 18 oktober 1940, nr 894, och den 2 oktober 1942, nr 814. Genom förstnämnda kungörelse föreskrevs, att konjunkturinvesteringsfond för byggnader finge under de beskattningsår, för vilka taxering verkställdes åren 1941—1943, tagas i anspråk jämlikt förordningen. Genom den senare kungörelsen föreskrevs, att konjunkturinvesteringsfond för byggnader finge under det beskattningsår, för vilket taxering verkställdes år 1944, tagas i anspråk jämlikt förordningen, dock endast i den mån den av vederbörande företag bedrivna verksamheten enligt beslut av Kungl. Maj:t förklarats vara av omedelbar betydelse för folkförsörjningen eller rikets försvar.

Förordnande angående ianspråktagande av konjunkturinvesteringsfonder för inventarier och varulager har icke meddelats.

Jämlikt 1 § *förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond* äger skattskyldig vid beräkning av nettointäkt av rörelse under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1942—1944, njuta avdrag för belopp som enligt vad i nämnda förordning sägs av årsvinsten avsättes till investeringsfond. Investeringsfonder som i sistnämnda förordning avses äro a) investeringsfond för byggnader, b) investeringsfond för inventarier och varulager, c) investeringsfond för arbeten i gruva samt d) investeringsfond för ersättande av förkrigslager. Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som under a) och b) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening, som tillgodonjuter fri avskrivning å inventarier. Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som under c) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening. Jämlikt 2 § må avsättning, för vilken avdrag medgives, för visst beskattningsår icke överstiga: a) i fråga om investeringsfond för byggnader, 10 procent av årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning för beskattningsåret och ej heller, såvitt angår aktiebolag, 3 procent av aktiekapitalet vid beskattningsårets utgång; b) i fråga

om investeringsfond för inventarier och varulager samt investeringsfond för arbeten i gruva, sammanlagt 20 procent av årsvinsten och ej heller, såvitt angår aktiebolag, 6 procent av aktiekapitalet; c) i fråga om investeringsfond för ersättande av förkrigslager, ett belopp motsvarande minskning av dold reserv i varulager i samband med lagerminskning från utgången av det beskattningsår, som gick till ända närmast före den 1 september 1939, till utgången av det beskattningsår taxeringen avser, med tillägg av 20 procent av den beräknade anskaffningskostnaden vid förstnämnda tidpunkt för det därefter avgångna lagret, *eller,* om trots lagerminskningen den dolda reserven mellan de angivna tidpunkterna ej ändrats eller ock ökats, ett belopp motsvarande 20 procent av nämnda anskaffningskostnad med avdrag i förekommande fall av reservökningen; i förra fallet må dock avdrag för fondavsättning ej ske med större belopp än 80 procent av anskaffningskostnaden, varjämte i båda fallen vid avsättningen skall avräknas belopp, för vilket liknande avdrag för fondavsättning åtnjutits under föregående beskattningsår. Har lagerminskningen förorsakats av statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig, av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning, må, såvitt angår det sålunda avgångna lagret, det belopp som i de under c) angivna fallen beräknats till 20 procent av anskaffningskostnaden vid utgången av det beskattningsår, som gick till ända närmast före den 1 september 1939, i stället beräknas till skillnaden mellan kostnaden för att anskaffa ett mot lagerminskningen svarande lager vid utgången av det beskattningsår taxeringen avser och sagda anskaffningskostnad; och skall beträffande lagerminskning som nu sagts den eljest stadgade begränsningen av avdraget till 80 procent av sistnämnda kostnad ej äga tillämpning. I 3 § av förordningen stadgas vidare, att investeringsfond för byggnader, för inventarier och varulager samt för arbeten i gruva må tagas i anspråk endast under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1943 och 1944, eller under sådant senare beskattningsår som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes. Sådant beslut må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet och skall meddelas efter hörande av kommerskollegium och fullmäktige i riksbanken; medgivande att taga investeringsfond i anspråk skall avse minst två beskattningsår i följd. I 4 § stadgas att investeringsfond må tagas i anspråk under visst beskattningsår för följande ändamål, nämligen a) investeringsfond för byggnader: för avskrivning å byggnader som uppförts under samma beskattningsår; b) investeringsfond för inventarier och varulager: för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier samt nedskrivning å råvaror, hel- och halvfabrikat med högst ett belopp motsvarande kostnaden för tillverkning eller anskaffning av dylika tillgångar under samma beskattningsår; c) investeringsfond för arbeten i gruva: för undersökningsarbete m. m. under beskattningsåret i gruva, stenbrott eller annan liknande fyndighet; samt d) investeringsfond för ersättande av förkrigslager: för nedskrivning å råvaror, hel- och halvfabrikat på det sätt och i den utsträckning som angivits beträffande investeringsfond för inventarier och va-

rulager, i den mån tillverkningen eller anskaffningen innefattar lagerökning under beskattningsåret. Hinder möter ej att taga i anspråk investeringsfond för inventarier och varulager för de ändamål, som nyss angivits för investeringsfond för arbeten i gruva, eller att taga i anspråk investeringsfond av det senare slaget för de ändamål, som nyss angivits för fond av det förra slaget. I 5 § stadgas vidare att för beskattningsår, under vilket fondmedel tagits i anspråk, må vid taxeringen avdrag för i 4 § avsedd avskrivning å byggnader eller inventarier eller för där omförmäld nedskrivning å varulager eller för där angivna arbeten i gruva med belopp svarande mot fondens minskning icke ske, men skall, där medlen tagits i anspråk för avskrivning eller nedskrivning, den ifrågavarande tillgången anses i beskattningsavseende åsatt ett värde så bestämt som om för sagda år dylikt avdrag medgivits. Slutligen stadgas i 6 §, att om fondmedel ej tagits i anspråk senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under sjätte taxeringsåret efter det då avdraget för avsättningen skett, efterbeskattning skall ske.

Förordnande jämlikt 3 § i 1942 års förordning har icke meddelats.

Genom 1942 års förordning angående investeringsfonder upphävdes förordningen den 20 juni 1941 (nr 433) om fortsatt rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond. Jämlikt övergångsbestämmelserna till 1942 års förordning skulle fondavsättning som gjorts enligt den sålunda upphävda förordningen — vilken gällde avsättningar under de beskattningsår, för vilka taxering verkställdes åren 1942, 1943 och 1944 — anses utgöra avsättning enligt 1942 års förordning.

Vidare må här erinras om *förordningen den 30 maj 1941 (nr 360) med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg.* Genom sistnämnda förordning har stadgats, att den i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgade rätten att på flera beskattningsår fördela ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg må, såvitt angår fartyg som förlorats under beskattningsår, för vilket taxering ägt rum åren 1940—1942, avse en fördelning på fem år i stället för i nyssnämnda moment angivna tre år eller ersättningens upptagande såsom intäkt under ett eller flera år inom femårsperioden. Vidare har genom nu förevarande förordning föreskrivits, att vad sålunda stadgats beträffande ersättning på grund av försäkring skall äga motsvarande tillämpning å köpeskilling för fartyg, som avyttrats under något av de beskattningsår, för vilka taxering ägt rum år 1941 eller år 1942.

Motsvarande bestämmelser ha genom förordningar den 19 juni 1942, nr 410, och den 17 juni 1943, nr 400, meddelats beträffande taxeringarna åren 1943 och 1944.

I en den 10 december 1942 dagtecknad skrivelse har *Sveriges industriförbund* hemställt *dels* att gällande bestämmelser rörande konjunkturinves-

teringsfonder och investeringsfonder måtte arbetas samman till en enda författning *dels ock* att enhetliga regler måtte utfärdas angående rätten att taga i anspråk under olika år gjorda fondavsättningar.

Sveriges redareförening har i en den 16 december 1942 dagtecknad skrivelse förklarat sig instämma i industriförbundets framställning.

Över industriförbundets och redareföreningens skrivelser ha yttranden efter remiss avgivits av fullmäktige i riksbanken, statskontoret och kommerskollegium.

I remissyttrandena har vitsordats önskvärdheten i och för sig av en sammanarbetning av ifrågavarande författningar. *Fullmäktige i riksbanken* ha dock framhållit, att sammanförandet av de olika författningsbestämmelserna till en förordning för närvarande erbjöde stora tekniska svårigheter. *Kommerskollegium* har förklarat sig vilja ifrågasätta, om icke med en eventuell sammanarbetning av författningarna borde anstå, till dess att nya föreskrifter meddelades, avseende de beskattningsår för vilka taxering verkställes efter år 1944.

Förslaget om ändrade bestämmelser rörande ianspråktagande av redan gjorda fondavsättningar har däremot icke vunnit tillstyrkan i remissyttrandena. *Fullmäktige i riksbanken* ha emellertid i detta sammanhang ifrågasatt, om man icke borde överväga att förlänga den i 6 § i 1938 års förordning stadgade tid — sex år — inom vilken fondmedel överhuvud finge tagas i anspråk.

Vidare har *Sveriges lantbruksförbund* i en den 2 juni 1943 dagtecknad skrivelse hemställt *dels* om utfärdande av tilläggsbestämmelser till 1938 års förordning av innebörd, att den i 6 § i förordningen angivna tidsfristen för ianspråktagande av avsatta fondmedel utsträcktes från sex till åtta år *dels ock* att bestämmelser måtte meddelas angående ianspråktagande av de jämlikt 1938 års förordning avsatta konjunkturinvesteringsfonderna för inventarier och varulager.

Över den av lantbruksförbundet ingivna skrivelsen ha yttranden efter remiss avgivits av fullmäktige i riksbanken, kammarrätten, statskontoret, kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg och Skånes handelskammare), överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Västernorrlands län.

I de över lantbruksförbundets skrivelse avgivna remissyttrandena — med undantag för det av *länsstyrelsen i Stockholms län* avgivna — har framställningen om utsträckning av den i 1938 års förordning stadgade absoluta tidsfristen för fondmedels ianspråktagande från sex till åtta år tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Däremot ha meningarna varit delade i fråga om lämpligheten av att nu meddela bestämmelser angående rätt att taga i anspråk konjunkturinvesteringsfonder för inventarier och varulager. Förslaget har

sålunda i denna del tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *statskontoret* samt *länsstyrelserna i Södermanlands, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus* samt *Älvsborgs län.* Däremot ha *fullmäktige i riksbanken, kammarrätten, överståthållarämbetet* och *länsstyrelsen i Västernorrlands län* funnit sig icke kunna tillstyrka förslaget. *Kommerskollegium* har för sin del inskränkt sig till att framhålla önskvärdheten av en allmän omprövning av lagstiftningen på området. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har förklarat sig icke vara beredd att i frågans nuvarande läge göra något uttalande i saken.

Slutligen har *Sveriges redareförening* i skrivelse den 14 januari 1944 hemställt *dels* om förlängt uppskov med beskattning av försäkringsersättning för förlorat tonnage respektive köpeskilling för avyttrat tonnage *dels ock* om utvidgad rätt för rederierna att verkställa skattefria fondavsättningar för nyanskaffning och reparation av fartyg.

I anledning av de sålunda gjorda framställningarna har inom finansdepartementets rättsavdelning utarbetats en *promemoria rörande investeringsfonder och särskilt rederiföretagens rätt att göra avsättningar till dylika fonder.* I promemorian har till behandling upptagits, förutom de i förenämnda skrivelser berörda frågorna, jämväl frågan om utvidgning av 1942 års förordning till att gälla även fondavsättningar under åren 1944—1946 (motsvarande räkenskapsår). Vidare har i promemorian behandlats den vid 1943 års riksdag i en interpellation i andra kammaren av herr Wiberg berörda frågan om utvidgad avdragsrätt i sådana fall, då avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager föranleddes av eldsolycka eller därmed jämförlig anledning.

Till departementspromemorian hade fogats förslag till *dels* förordning med vissa bestämmelser angående efterbeskattning av fondmedel, som avsatts till konjunkturinvesteringsfond, *dels* förordning med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg m. m. *dels ock* förordning om ändring i förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond. Författningsförslagen ha såsom bihang fogats vid ovannämnda statsrådsprotokoll.

Över departemenspromemorian med därvid fogade författningsförslag ha efter remiss yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen:

Fråga om sammanarbetning av 1938 och 1942 års förordningar samt om förlängning av lagstiftningens giltighetstid m. m., s. 18—25,

Förlängt uppskov med beskattning av försäkringsersättning för förlorat respektive köpeskilling för avyttrat fartyg, s. 25—27,
Fråga om utvidgad rätt för rederier att verkställa fondavsättningar, s. 27—37,
Fråga om vilka rederier avdragsrätten bör tillkomma, s. 37—42,
Omfattningen av den föreslagna avdragsrätten, s. 42—50,
Fondmedels ianspråktagande samt efterbeskattning av dylika medel, s. 50—53,
Särskilda regler angående avdragens storlek i vissa fall, s. 53—56, samt
Vissa övergångsbestämmelser, s. 56—57.

I de likalydande motionerna I: 61 och II: 92 har anförts, att i första hand erfordrades en sammanarbetning i en författning av gällande stadganden om investeringsfonder eller i allt fall av reglerna rörande deras ianspråktagande. Vidare borde i motionerna berörda återhållande moment i lagstiftningen om investeringsfonder avlägsnas och näringsföretagen verksamt stimuleras att använda sig av denna lagstiftning. Företagen borde således själva få bestämma tidpunkten för fondernas ianspråktagande. Under alla förhållanden borde den tidsperiod, varunder beslut om fonds ianspråktagande må av Kungl. Maj:t meddelas, förlängas. I stimulerande syfte borde önskemålet att få utnyttja avsatta medel till täckande av å rörelse uppkommande förlust tillgodoses. Lösningen av den i befolkningspolitiskt och familjesocialt hänseende betydelsefulla bostadsfrågan skulle verksamt främjas, om avsättningar för framtida bostadsbyggande finge ske i den stora omfattning, som det latenta nybyggnadsbehovet krävde. Möjlighet borde jämväl beredas inom skogsindustrien verksamma företag att upplägga investeringsfonder för framtida skogsvårdsarbeten. Rätt till skattefria avsättningar för framtida investeringar borde även beredas jordbrukarna. Utvidgad rätt till sådana avsättningar inom rederinäringen erfordrades. För bergshanteringens del skulle det vara av betydande värde, om för säkerställande av den framtida driften skattefria fonderingar finge ske för förvärv av malmfyndigheter, avsedda att tagas i anspråk för kommande behov.

I de likalydande motionerna I: 62 och II: 93 har anförts, att investeringsverksamheten inom näringslivet efter fredsslutet i stor utsträckning borde avse bostadsbyggande. Då det enligt motionärernas mening vore angeläget, att fonderingar för framtida bostadsbyggande snarast verkställdes i största möjliga omfattning, stannade motionärerna vid att yrka sådan utbyggnad av den nuvarande lagstiftningen om investeringsfonder, att dylika fonderingar möjliggjordes. Gällande lagstiftning borde provisoriskt kompletteras med bestämmelser, avsedda att gälla allenast vid innevarande års taxering, angående en särskild investeringsfond för bostadsbyggnader. För vinnande av syftet med den föreslagna lagstiftningen torde det belopp, varmed avdrag vid taxering för avsättning till dylik fond högst finge ske, böra sättas i relation till förefintligt byggnads- och avsättningsbehov och beloppet efter ansökning av

företaget fastställas av länsstyrelse, innan avsättning beslutades. Med anlitande av fonden verkställda avskrivningar, som vid försäljning återbekommes, borde upptagas till beskattning.

I de likalydande motionerna I: 63 och II: 94 har till en början erinrats om att i 2 § 2 mom. sista stycket förordningen den 12 juni 1942 om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond införts ett stadgande, som möjliggör att i sådana fall, då lagerminskning förorsakats av statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig, av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning — såvitt angår det sålunda avgångna lagret — återställa den dolda reserv, som med utgångspunkt från priserna vid beskattningsårets utgång skulle funnits vid denna tidpunkt, om lagertillgångarna då varit kvar. Lika starka skäl förelåge emellertid för införande av en bestämmelse, som möjliggjorde motsvarande behandling av sådan ersättning för maskiner och andra inventarier, vilken utgår på grund av eldsvåda eller annan därmed jämförlig orsak. Då industriens maskinpark till stor del anskaffades genom import och även tillgången på inom landet tillverkade maskiner för närvarande vore begränsad, hade ett företag, vars maskinpark drabbades av eldsvåda, ofta icke möjlighet att ersätta denna före beskattningsårets utgång.

Över de likalydande motionerna I: 62 och II: 93 samt de likalydande motionerna I: 63 och II: 94 har utskottet, efter därom i grundlagsenlig ordning gjord framställning, emottagit yttranden av *statens byggnadslånebyrå, statskontoret, kammarrätten* samt *länsstyrelserna i Blekinge, Malmöhus, Örebro, Västmanlands* och *Gävleborgs län.* Beträffande förstnämnda två motioner har en lagstiftning i huvudsaklig överensstämmelse med den i motionerna föreslagna tillstyrkts i flertalet yttranden. Statskontoret och kammarrätten ha dock avstyrkt dessa motioner. Vad angår de likalydande motionerna I: 63 och II: 94 ha de däri framställda yrkandena tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga yttranden.

Utskottets yttrande.

Förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond innehåller bland annat följande föreskrifter. Svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening äga vid beräkningen av nettointäkt av rörelse under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1939—1941, åtnjuta avdrag för belopp, som av årsvinsten avsättes till konjunkturinvesteringsfond. Rätt till sådant avdrag föreligger

dock endast om den skattskyldige jämlikt punkt 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen äger åtnjuta fri avskrivning å maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier. Konjunkturinvesteringsfonderna enligt denna förordning äro av två slag, nämligen dels för byggnader och dels för inventarier och varulager. Avsättning, för vilken avdrag medgives, må för varje beskattningsår ej överstiga viss procent av årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning för beskattningsåret eller, såvitt angår aktiebolag, viss procent av aktiekapitalet vid beskattningsårets utgång. Konjunkturinvesteringsfond må tagas i anspråk endast under sådant beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes under hänsyntagande till att dylika fonders användning må kunna bidraga till en utjämning av konjunkturförhållandena i riket. Sådant beslut, som skall avse minst två beskattningsår i följd, må gälla företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet. Särskilda regler ha meddelats angående dispositionen av konjunkturinvesteringfonder. Om fondmedel, som avsatts till konjunkturinvesteringsfond, ej tagits i anspråk i enlighet med fondens ändamål senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under sjätte taxeringsåret efter det då avdrag för avsättningen medgivits, skall den skattskyldige efterbeskattas för vad som avsatts utan att därefter i enlighet med nämnda förordning ha tagits i anspråk för det avsedda ändamålet. Vid efterbeskattningen skall den skattskyldige jämväl påföras ränta för sex år efter tre procent eller, där de avsatta medlen ej fått av företaget tagas i anspråk under något år efter avsättningen, två procent.

Genom kungörelse den 18 oktober 1940 (nr 894) har förordnats, att konjunkturinvesteringsfond för byggnader må under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1941—1943, tagas i anspråk jämlikt nämnda förordning. Vidare har genom kungörelse den 2 oktober 1942 (nr 814) föreskrivits, att konjunkturinvesteringsfond för byggnader må under det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944, tagas i anspråk jämlikt samma förordning, dock endast i den mån den av vederbörande företag bedrivna verksamheten enligt beslut av Kungl. Maj:t förklarats vara av omedelbar betydelse för folkförsörjningen eller rikets försvar. Däremot har Kungl. Maj:t hittills icke meddelat något beslut angående ianspråktagande av konjunkturinvesteringfond för inventarier och varulager enligt 1938 års förordning.

Jämlikt förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond äger skattskyldig vid beräkningen av nettointäkt av rörelse under de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1942—1944, åtnjuta avdrag för belopp, som av årsvinsten avsättes till investeringsfond. Investeringsfonder som avses i sistnämnda förordning äro a) investeringsfond för byggnader, b) investeringsfond för inventarier och varulager, c) investeringsfond för arbeten i gruva samt d) investeringsfond för ersättande av förkrigslager. Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som under a) och b) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och

svensk ekonomisk förening, som tillgodonjuter fri avskrivning å inventarier. Rätt till avdrag på grund av avsättning till fond som under c) sägs tillkommer endast svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening. Någon dylik begränsning i avdragsrätten föreligger däremot icke beträffande avsättning till fond som avses under d). Avsättning, för vilken avdrag medgives, må vad angår investeringsfonder för byggnader, för inventarier och varulager och för arbeten i gruva för varje beskattningsår icke överstiga viss procent av årsvinsten enligt vederbörligen fastställd balansräkning för beskattningsåret och ej heller, såvitt angår aktiebolag, viss procent av aktiekapitalet vid beskattningsårets utgång. Beträffande investeringsfond för ersättande av förkrigslager får avsättningen icke överstiga minskningen av dold reserv i varulager i samband med lagerminskning från utgången av det beskattningsår, som gick till ända närmast före den 1 september 1939, till utgången av det beskattningsår taxeringen avser enligt vissa i förordningen angivna beräkningsgrunder. Investeringsfonder för byggnader, för inventarier och varulager samt för arbeten i gruva må tagas i anspråk endast under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1943 och 1944, eller under senare beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes. Sådant beslut, som skall avse minst två beskattningsår i följd, må avse företag av alla slag eller företag eller verksamhet av viss beskaffenhet. Dylikt förordnande har icke meddelats. Investeringsfond må tagas i anspråk under visst beskattningsår för följande ändamål, nämligen investeringsfond för byggnader för avskrivning å byggnader som uppförts under samma beskattningsår, investeringsfond för inventarier och varulager för avskrivning å maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier samt nedskrivning å råvaror, hel- och halvfabrikat med högst ett belopp motsvarande kostnaden för tillverkningen eller anskaffningen av dylika tillgångar under samma beskattningsår, investeringsfond för arbeten i gruva för undersökningsarbete m. m. under beskattningsåret i gruva, stenbrott eller annan liknande fyndighet, samt investeringsfond för ersättande av förkrigslager för nedskrivning å råvaror, hel- och halvfabrikat på det sätt och i den utsträckning som angivits beträffande investeringsfond för inventarier och varulager, i den mån tillverkningen eller anskaffningen innefattar lagerökning under beskattningsåret. Om fondmedel ej tagits i anspråk senast under det beskattningsår, för vilket taxering sker under sjätte taxeringsåret efter det då avdraget för avsättningen skett, skall efterbeskattning ske efter samma grunder som enligt 1938 års förordning.

Vidare har genom förordningen den 30 maj 1941 (nr 360) med särskilda bestämmelser beträffande taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg eller köpeskilling vid avyttring av fartyg stadgats, att den i 28 § 2 mom. kommunalskattelagen stadgade rätten att på flera beskattningsår fördela ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg må, såvitt angår fartyg som förlorats under beskattningsår, för vilket taxering ägt rum åren 1940—1942, avse en fördelning på fem år i stället för i nyssnämnda moment angivna tre år eller ersättningens

upptagande såsom intäkt under ett eller flera år inom femårsperioden. Genom sistnämnda förordning har därjämte föreskrivits, att vad sålunda stadgats beträffande ersättning på grund av försäkring skall äga motsvarande tillämpning å köpeskilling för fartyg, som avyttrats under något av de beskattningsår, för vilka taxering ägt rum år 1941 eller år 1942. Motsvarande bestämmelser ha genom förordningar den 19 juni 1942 (nr 410) och den 17 juni 1943 (nr 400) meddelats beträffande taxeringarna åren 1943 och 1944. I propositionen nr 242 till innevarande års riksdag har framlagts förslag till bland annat motsvarande bestämmelser vid 1945 års taxering, vilken proposition på hemställan av utskottet i betänkande nr 39 i nu berört hänseende bifallits av riksdagen.

Innebörden av de i den nu föreliggande propositionen framlagda förslagen är i huvudsak följande. Den i 1938 års förordning stadgade tidsfristen av sex år, inom vilken fondmedel efter särskilt bestämmande av Kungl. Maj:t kunna tagas i anspråk och som beträffande under år 1938 eller motsvarande räkenskapsår gjorda avsättningar utgår under innevarande år, föreslås skola utsträckas till det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1947. Beträffande 1942 års förordning föreslås till en början utvidgning av densamma till att avse jämväl fondavsättningar, som äga rum under beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1945—1947. Vidare föreslås utsträckt rätt för rederier att erhålla avdrag för avsättningar till investeringsfond. Den, som bedriver rederirörelse med ång- eller motorfartyg i utrikes fart, skall sålunda enligt förslaget äga åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond för fartyg dels för framtida anskaffning av ersättningstonnage och dels för underhålls- och reparationsarbeten å fartyg. Den årliga avsättningen för förstnämnda ändamål må utgöra 5 procent av den beräknade kostnaden för framtida anskaffning av ersättningstonnage för ång- eller motorfartyg, som förlorats efter den 1 september 1939 eller som på grund av ålder eller förslitning utrangerats efter nämnda dag eller som avses skola av sådan anledning utrangeras, så snart ersättningstonnage kan anskaffas. Avsättning för underhålls- och reparationsarbeten å fartyg må årligen ske med högst 20 kronor för ton d. w. eller, såvitt angår fartyg som under beskattningsåret uteslutande gått i trafik mellan utrikes orter, 40 kronor för ton d. w. Hela avsättningen till underhålls- och reparationsarbeten för visst beskattningsår må dock icke för ett och samma fartyg överstiga 100 000 kronor eller, såvitt angår fartyg som under beskattningsåret uteslutande gått i trafik mellan utrikes orter, 200 000 kronor. Under det beskattningsår, för vilket taxering verkställes år 1944, må avsättning till framtida anskaffning av ersättningstonnage ske med högst fyra gånger det belopp, som enligt vad nyss sagts årligen må för sådant ändamål avsättas. Den sålunda föreslagna utvidgade avdragsrätten för rederiföretag skall enligt förslaget gälla oavsett om rörelsen bedrives av aktiebolag eller ekonomisk förening med fri avskrivningsrätt eller av annan juridisk person eller av fysisk person.

I 2 § 2 mom. sista stycket av 1942 års förordning i dess nu gällande lydelse finnes ett stadgande, som gör det möjligt att, då lagerminskning föror-

sakats av statligt förfogande, eldsvåda eller därmed jämförlig, av den skattskyldiges åtgöranden oberoende anledning — såvitt angår det sålunda avgångna lagret — återställa den dolda reserv, som med utgångspunkt från priserna vid beskattningsårets utgång skulle funnits vid denna tidpunkt, om lagertillgångarna då varit kvar. I fråga om maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier finnes däremot icke någon motsvarighet till berörda bestämmelse om utvidgad avdragsrätt i sådana fall, då avsättningen till investeringsfond föranledes av inträffad eldsvåda eller därmed jämförlig anledning. Även i dylika fall gäller sålunda att avsättningen icke får överstiga vare sig 20 procent av årsvinsten eller 6 procent av aktiekapitalet. I propositionen föreslås, att i 1942 års förordning intages en bestämmelse av innebörd att i fall, varom nu är fråga, avsättning till investeringsfond för inventarier och varulager må, utan hinder av eljest gällande spärrbestämmelser, ske med belopp, varmed ersättningen ingår i den skattepliktiga inkomsten för ifrågavarande år.

Den genom förordningen den 30 maj 1941 (nr 360) medgivna rätten till uppskov med beskattning av försäkringsersättning för förlorat fartyg respektive köpeskilling för avyttrat fartyg under en tid av fem år föreslås i propositionen utvidgad till att avse en fördelning på beskattningsåren från och med det, då ersättningen inflöt, till och med det, för vilket taxering skall äga rum år 1947, eller ersättningens upptagande såsom intäkt under ett eller flera år inom nyssnämnda period.

I ett flertal remissyttranden över det förslag, som legat till grund för propositionen, hade framställts önskemål om en sammanarbetning av 1938 och 1942 års förordningar och införande av enhetliga bestämmelser på hithörande område. Departementschefen har i anledning härav anfört, att hela författningskomplexet komme att bliva föremål för översyn inom en näraliggande framtid samt att fördenskull med frågan om en eventuell sammanarbetning av författningarna syntes tills vidare kunna anstå.

Beträffande yrkandena i de ifrågavarande motionerna, vilka väckts vid riksdagens början, må framhållas, att de i de likalydande motionerna I: 64 och II: 115 framställda yrkandena om ändrade beskattningsregler för rederiföretag i huvudsak avse ändringar av sådant slag som i propositionen föreslagits. Detsamma är förhållandet med de likalydande motionerna I: 63 och II: 94, vari yrkats sådan ändring av 1942 års förordning, att ersättning för maskiner och andra inventarier, vilken utgår på grund av eldsvåda eller annan därmed jämförlig orsak, erhåller en lika behandling i beskattningshänseende som varulager.

I de likalydande motionerna I: 61 och II: 92 har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning rörande omarbetning och utvidgning av gällande lagstiftning om avdrag för avsättning till investeringsfond. Berörda utredning borde enligt motionärernas förslag ha till syfte bland annat, att en sammanarbetning av hithörande bestämmelser till en författning skulle äga rum, att näringsföretagen själva borde få bestämma tidpunkten, då fon-

derna finge tagas i anspråk, att den tidsperiod, varunder beslut om fonds tagande i anspråk må av Kungl. Maj:t meddelas, skulle förlängas, att till fond avsatta medel skulle få utnyttjas för täckande av förlust å rörelsen, att avsättningar för framtida bostadsbyggande skulle få ske i så stor omfattning, som det latenta nybyggnadsbehovet krävde, att möjlighet borde beredas de inom skogsindustrien verksamma företagen att upplägga investeringsfonder för framtida skogsvårdsarbeten, att rätt till skattefria avsättningar för framtida investeringar även borde beredas jordbrukarna, att utvidgad rätt till skattefria avsättningar borde medgivas rederinäringen samt att skattefria fonderingar skulle få äga rum för förvärv av malmfyndigheter.

Slutligen har i de likalydande motionerna I: 62 och II: 93 yrkats införande av provisoriska bestämmelser, avsedda att gälla vid innevarande års taxering, angående en särskild investeringsfond för bostadsbyggnader.

Med hänsyn till nu rådande förhållanden inom rederinäringen anser utskottet ökad möjlighet böra beredas rederiföretagen att verkställa skattefria avsättningar för blivande nybyggnader eller reparationer av fartyg. De i propositionen framlagda förslagen i detta hänseende finner utskottet väl motiverade. Ej heller övriga i propositionen föreslagna författningsändringar föranleda någon erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker sålunda bifall till propositionen men föreslår i förtydligande syfte viss formell jämkning i 3 § första stycket av den i propositionen föreslagna författningstexten till 1942 års förordning. Denna jämkning består i en omformulering av andra meningen i detta stycke i syfte att klargöra, att de i nämnda mening omförmälda investeringsfonderna kunna tagas i anspråk enligt den skattskyldiges eget bestämmande, dock före den i 6 § första stycket angivna tidsfristens utgång.

De i de likalydande motionerna I: 64 och II: 115 samt de likalydande motionerna I: 63 och II: 94 framställda yrkandena torde, såsom framgår av vad ovan anförts, få anses tillgodosedda genom de i propositionen framlagda förslagen. Berörda yrkanden föranleda fördenskull intet uttalande från utskottets sida.

I anledning av de i de likalydande motionerna I: 61 och II: 92 samt de likalydande motionerna I: 62 och II: 93 framställda yrkandena får utskottet framhålla, att, enligt vad utskottet inhämtat, vid den översyn av ifrågavarande författningsbestämmelser, som är avsedd att äga rum, frågan om avdragsrätten för avsättning till investeringsfond för bostadsbyggnader torde komma under omprövning. Utskottet, som finner önskvärt att så sker, vill för sin del förorda, att vid berörda utredning jämväl undersökes, huruvida och under vilka förutsättningar avdragsrätt för investeringar till olika ändamål skulle kunna medgivas jordbrukare. Beträffande övriga i de likalydande motionerna I: 61 och II: 92 framställda önskemål med avseende å hithörande bestämmelser, i den mån dessa önskemål icke blivit tillgodosedda genom propositionen, finner sig utskottet i detta sammanhang ej kunna ingå på ett närmare bedömande av desamma.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 263 av riksdagen bifallits med viss formell jämkning i det under punkt 3) här nedan angivna författningsförslaget, för sin del antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av 6 § förordningen den 17 juni 1938 (nr 384) angående rätt för svenskt aktiebolag och svensk ekonomisk förening att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till konjunkturinvesteringsfond,

2) förordning med ytterligare bestämmelser angående taxering för inkomst under vissa år av ersättning på grund av försäkring för förlust av fartyg m. m., samt

3) förordning om ändring i förordningen den 12 juni 1942 (nr 371) om rätt att vid taxering till kommunal inkomstskatt samt statlig inkomst- och förmögenhetsskatt åtnjuta avdrag för avsättning till investeringsfond med den ändring, att 3 § första stycket erhåller följande lydelse:

3 §.

Investeringsfond för byggnader, för inventarier och varulager, för arbeten i gruva samt för fartyg må jämlikt denna förordning tagas i anspråk endast under något av de beskattningsår, för vilka taxering verkställes åren 1943 och 1944, eller under sådant senare beskattningsår, som av Kungl. Maj:t genom särskilt beslut bestämmes. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock investeringsfond för inventarier och varulager, i den mån fråga är om avsättning som i 2 § 3 mom. första stycket avses, samt investeringsfond för fartyg, i den mån fråga är om medel för underhålls- och reparationsarbeten å fartyg, enligt den skattskyldiges bestämmande tagas i anspråk under beskattningsår, som infalla inom den i 6 § första stycket angivna tid.

B) att följande motioner, nämligen

de likalydande motionerna I: 61 av herrar Nordenson och Axel Ivar Anderson samt II: 92 av herr Lundberg i Hälsingborg m. fl.,

de likalydande motionerna I: 62 av herrar Nordenson och Axel Ivar Anderson samt II: 93 av herr Lundberg i Hälsingborg m. fl.,

de likalydande motionerna I: 63 av herrar Nordenson och Axel Ivar Anderson samt II: 94 av herr Lundberg i Hälsingborg, samt

de likalydande motionerna I: 64 av herr Carl Eric Ericsson m. fl. och II: 115 av herr Hagberg i Malmö m. fl.,

måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 1 juni 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

ELON ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Elon Andersson, Wahlmark, Axel Ivar Anderson, Sjödahl, friherre De Geer*, Frans Ericson, Björkman*, Heüman, Herman Ericsson* och *Carl Eric Ericsson,* samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Orgård, Falk*, Lundell, Karlsson* i Grängesberg, *Sundström* i Skövde, *Nilsson* i Kristinehamn och *Fröderberg.*

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.